

MUNKAANYAG
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Oktatási és Kulturális Minisztérium

**A képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló
14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet módosítása**

Budapest, 2008. április

Készítette: Nagy Gyöngyi Mária

Látta: Dr. Szüdi János szakát.
Csillag Márta főv.

Jóváhagyta: Dr. Hiller István

I.

ÖSSZEFOGLALÓ

Az Oktatási Kerekasztal „Sajátos nevelési igény” tárgyú témakörében lefolytatott szakmai egyeztetések, javaslatok egybehangzóak voltak arra vonatkozóan, hogy a sajátos nevelési igény megállapításával összefüggő szakmai és szabályozási kérdések áttekintése a rendszerszintű fejlesztés egyik alappillére. Ehhez kapcsolódóan az „Új Tudás - Műveltség Mindenkinek” 2008. évi intézkedései – többek között – az alábbiakat határozzák meg:

„A sajátos nevelési igényű tanulók ellátásához új eljárási rend kialakítása szükséges: meg kell határozni a kötelező eszközök körét, ki kell adni az egységes vizsgálati rendet és szempontokat, szigorú összeférhetlenségi szabályokat kell megállapítani. Meg kell erősíteni a szakértői bizottságok függetlenségét, továbbá egyértelmű vizsgálati és ellátási, fejlesztési protokollra és erősebb ellenőrzési rendszerre van szükség.”

Az elmúlt évek intézkedései – szakmai intézkedések, jogszabályi változások, a pszichés fejlődés zavara miatt a tanulásban tartós és súlyos akadályozottság miatt sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók hivatalból elrendelt felülvizsgálata – is a fenti cél megvalósítását szolgálták.

A pszichés fejlődés zavara miatt a tanulási folyamatban tartós és súlyos akadályozottság miatt sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók felülvizsgálata 31918 főt érintett.

10 606 fő esetében sem beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség, sem sajátos nevelési igény megállapítására nem került sor. A ténylegesen visszahelyezettek száma azonban ennél kb. 10 %-kal kevesebb. A szöveges beszámolókból ugyanis egyértelműen kiderült, hogy az intézmények a közoktatás-statisztikai adatszolgáltatás során sok esetben a sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékosági típus szerint történő kimutatására szolgáló - a06t28 számú adatlapon - tüntették fel azokat a tanulókat is, akik nem a szakértői bizottság sajátos nevelési igényt megállapító szakvéleményével, hanem a nevelési tanácsadó által készített – magatartási, tanulási nehézséget megállapító – szakvéleménnyel rendelkeztek.

A téves adatközlés megelőzése érdekében a 2008. október 1-jei adatszolgáltatás idejére a statisztikai lap idevonatkozó részét módosítjuk.

Az enyhe értelmi fogyatékoság miatt sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók számának, arányának változását az alábbi táblázatok mutatják be:

Tanév	óvoda	E1	E2	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2001/2002	594	369	241	3396	3400	3868	4173	4109	4141	4071	3856
2002/2003	703	181	128	3306	3254	3672	4035	4368	4129	4133	3823
2003/2004	797	142	131	3004	3196	3446	3840	4223	4407	4115	4011
2004/2005	767	98	106	2517	2677	3259	3567	3941	4185	4265	3835
2005/2006	884	48	59	2273	2460	2896	3336	3691	3952	4048	4005
2006/2007	949	71	64	2005	2198	2699	3082	3501	3729	3773	3807
2007/2008	873	43	60	1718	1995	2450	2915	3273	3505	3668	3460

MUNKAANYAG
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

3

Tanév	9.	10.	11.	12.	13.	14.	Össze- sen	SNI gyermek, tanuló	Enyhe ért. fogy. arány az SNI körön belül - %
2001/2002	1860	1247	1562	921	120	14	37942	58615	65
2002/2003	2235	1478	1842	1051	155	24	38517	64199	60
2003/2004	2335	1625	1864	1014	73	30	38253	70561	54
2004/2005	2331	1731	2012	1127	122	10	36550	74569	49
2005/2006	2400	1836	1985	1235	118	20	35246	78808	45
2006/2007	2428	1811	2327	1359	149	32	33984	81672	42
2007/2008	2534	1996	2232	1458	270	32	32482	78882	41

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók aránya - összes					
Tanév	Enyhe ért. fogy. gyermekek, tanulók összesen		Összes óvodás gyermek és nappali rendszerű oktatásban résztevő tanuló		Enyhe ért. fogy. aránya az összes gyermekhez, tanulóhoz viszonyítva - %
2001/2002		37942		1837963	2,1
2002/2003		38517		1818935	2,1
2003/2004		38253		1806950	2,1
2004/2005		36550		1784224	2
2005/2006		35246		1758097	2
2006/2007		33984		1729175	2
2007/2008		32482		1708125	1,9

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók aránya - 1-8. évfolyam					
Tanév	Enyhe ért. fogy. tanulók az 1-8. évfolyamon		Összes nappali rendszerű oktatásban résztvevő 1-8. évf. tanuló		Enyhe ért. fogy. aránya az 1-8. évfolyamon - %
2001/2002		31624		972128	3,3
2002/2003		31029		958230	3,2
2003/2004		30515		938000	3,3
2004/2005		28450		915969	3,1
2005/2006		26768		887068	3
2006/2007		24929		856173	2,9
2007/2008		23087		836368	2,8

II.

INDOKOLÁS

1. Bevezetés:

Az előterjesztés mellékletét képező rendelet-módosítás része egy eleme azoknak – a szakmai fejlesztési programokat és jogszabályi módosításokat tartalmazó – az intézkedéseknek, melyek célja, hogy megalapozott vizsgálatra építve kerüljön kialakításra a sajátos nevelési igényt megalapozó diagnózis, az annak alapján meghatározásra kerülő fejlesztési feladatok.

2. Az előterjesztés mellékleteként csatolt, tényleges döntést igénylő anyag ismertetése:

A fentiek megvalósítását szolgáló intézkedés végrehajtására két ütemben történő jogszabály-módosítással kerül sor. A jelen előterjesztés:

- a szigorú összeférhetlenségi szabályokat teszi teljessé: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló részére a szakértői bizottság nem javasolhat olyan intézményt, amellyel a vizsgálatában részt vevő szakemberek közül bármelyik foglalkoztatási jogviszonyban áll;
- intézkedik az összeférhetlenségi szabályok ellenőrzéséről;
- megszünteti annak a lehetőségét, hogy a közoktatási intézmény a szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményezze akkor, ha a nevelési tanácsadás keretében biztosított ellátást, szakmai segítséget még nem vette igénybe az adott gyermek, tanuló esetében.

Az előterjesztésben javasolt szabályozás középpontjában – a fentiekkel összhangban - annak megakadályozása áll, hogy enyhe értelmi fogyatékoság, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége okán indokolatlanul egyetlen gyermeket, tanulót se nyilvánítsanak sajátos nevelési igényűvé.

Egyes iskolák nagy számban kezdeményezik a szakértői bizottságnál történő vizsgálatot olyan esetekben is, amikor a nevelési tanácsadás keretében kísérletet sem tettek a felmerült magatartási, tanulási nehézség korrekciójára, a gyermek eredményes fejlesztésének a nevelési tanácsadás segítségével történő megvalósítására. Tekintettel arra, hogy a nevelési tanácsadónak joga, hogy fogyatékoság gyanúja esetén a szakértői bizottság vizsgálatát kérje, a javasolt megoldásnak nincs az a veszélye, hogy a valóban fogyatékos gyermek vizsgálata indokolatlanul elhúzódik, így szakszerű ellátásának megkezdése, biztosítása a lehető legkorábban megkezdődhet.

A célok megvalósítását szolgáló további intézkedések - kötelező eszközök körének meghatározása, egységes vizsgálati rend és szempontok, vizsgálati protokoll kiadása – megvalósítására az azokhoz szükséges szakértői háttértevékenység nagyságrendje miatt az év végéig kerül sor.

3. Az érdekképviseleti szervekkel történt egyeztetés és annak eredménye:

A társadalmi egyeztetésbe bevonásra javasolt szervezetek:

Magyar Alapítványi, Egyesületi és Magánoktatási Intézmények Egyesülete,
Nevelési Tanácsadók Egyesülete,
Pozitív Országos Szakmai Egyesület a nehezen kezelhető gyermekek megsegítésére,
ábécé Egyesület a Gyermekéért,
Szülők Egyesület a Gyermekéért,

Utolsó Padban Egyesület,
Általános Iskolai Igazgatók Országos Szövetsége,
Gyógypedagógiai Szaktanácsadók Országos Egyesülete,
Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete,
Országos Szülői Szervezetek Egyeztető Fóruma,
Az Iskolai Esélyegyenlőségért,
Közoktatási Intézmények Szakmai Egyesülete,
Dyslexiás Gyermekekért Egyesület,
Fejlesztő Pedagógusok Szakmai Egyesülete,
Tanítók Fekete István Egyesülete,
SzakÉRTELEM Egyesület.

Az egyeztetésre a szakmapolitikai munkacsoport ülésének döntése után kerül sor.

4. Az előterjesztés kormányprogramhoz való kapcsolódása:

Az előterjesztés az „Új Tudás - Műveltség Mindenkinek” programhoz kapcsolódik.

5. A pénzügyi-költségvetési vonzatok bemutatása, a források megjelölése:

Az előterjesztésben foglalt intézkedéseknek pénzügyi kihatása nincs.

6. EU vonatkozások

Az Európai Unió joganyagát a tervezett szabályozás nem érinti.

7. Az előterjesztés főbb döntési pontjainak megjelenítése

A rendelet módosítása a sajátos nevelési igény megállapítását vagy kizárását szolgáló szakértői és rehabilitációs bizottsági vizsgálat kezdeményezésének megalapozottságát, és az összeférhetlenségi szabályok erősítését szolgálja.

8. Az előterjesztés kommunikációja: -

**Az oktatási és kulturális miniszter
.../2008. (...) OKM
rendelete**

**a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. (VI. 24.) MKM
rendelet módosításáról**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 97. §-ának b) pontjában, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatási törvény) 94. §-a (1) bekezdésének b), d) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az oktatási és kulturális miniszter feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(2) A képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A nevelési tanácsadóban a vezetői megbízás feltétele:]

„a) pszichológus, gyermekpszichiáter vagy gyógypedagógus szakképesítés, és”

2. §

Az R. 12. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a közoktatási intézmény vagy az e rendelet 8. §-ának (8) bekezdésében, illetve 9. §-ának (1) bekezdésében felsorolt intézmény, továbbá a családvédelemmel foglalkozó más szerv (a továbbiakban együtt: családvédelmi intézmény) megítélése szerint a gyermek, tanuló szakértői vizsgálata szükséges, behívja a szülőt, és az indok közlésével javasolja a szakértői vizsgálaton való részvételt. A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége, vagy enyhe értelmi fogyatékoság vélelmezése esetén a közoktatási intézmény a szakértői és rehabilitációs bizottság által történő vizsgálatra csak abban az esetben tehet javaslatot, ha a nevelési tanácsadás keretében – legalább hat hónapon át - biztosított ellátás nem járt eredménnyel. Javaslatával egyidejűleg köteles a szülőt tájékoztatni a vizsgálatok eredményei alapján lehetséges következményekről, a szülőnek a vizsgálatról és annak megállapításaival kapcsolatos jogairól.”

3. §

Az R. 14. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A szakértői és rehabilitációs bizottság a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló részére nem jelölhet ki olyan nevelési-oktatási intézményt, amellyel a vizsgálatában részt vevő szakemberek közül bármelyik foglalkoztatási jogviszonyban áll.”

4. §

Az R. 21. §-ának (3) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„Az összeférhetetlenségi szabályok megtartását az Oktatási Hivatal ellenőrzi.”

5. §

Az R. 22. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) A nevelési tanácsadó szakvéleményét nevelési tanácsadó, illetve a nevelési tanácsadás feladatait is ellátó egységes pedagógiai szakszolgálat vezetője és a vizsgálatban közreműködő szakemberek írják alá.”

6. §

Az R. 3. számú melléklet A szakértői vélemény elkészítésének rendje I. A szakértői vélemény elkészítésére irányuló kérelem benyújtása címet követő szöveg 1-2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. A gyermek korai fejlesztésével, fejlesztő felkészítésével, óvodai nevelésével, továbbá - a 2. pontban foglalt kivétellel - a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos ügyekben a szülő bármikor kérheti a szakértői vélemény elkészítését, illetőleg a családvédelmi intézmény és a gyámhatóság bármikor javasolhatja a szülőnek, hogy gyermekével jelenjen meg szakértői vizsgálaton.

2. A tankötelezettség teljesítésének a kijelölt iskolában való megkezdéséhez szükséges szakértői javaslat elkészítését a szülő december 15-ig kérheti. A közoktatási intézmény a szülőnek, amennyiben a nevelési tanácsadás keretében – legalább hat hónapon át - biztosított ellátás nem járt eredménnyel, legkésőbb március 31-ig javasolhatja, hogy gyermekével jelenjen meg szakértői vizsgálaton.”

7. §

Az R. 3. számú melléklet A szakértői vélemény elkészítésének rendje II. A szakértői vizsgálatok ütemezése címet követő szöveg 2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség megállapításához a kijelölt iskolába való beíratáshoz szükséges vizsgálatokat általában április 30-ig kell elvégezni, az egyes tantárgyak, tantárgyrészek esetében az értékelés, minősítés alóli mentesítés céljából kezdeményezett vizsgálatokat a szakértői bizottság folyamatosan végzi.”

8. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) E rendelet 3. §-a 2009. január 1-jén, 4. §-a 2008. szeptember 1-jén lép hatályba.

(3) E rendelet hatálybalépésének napján hatályát veszti az R. 3. §-ának (6) bekezdése.

(4) Ez a rendelet 2009. január 15-én hatályát veszti.

Budapest, 2008.

Dr. Hiller István
oktatási és kulturális miniszter